

**Uunga siunnersuut: Akiliisarfik Ilangaassivik pillugu Inatsisartut inatsisaata
atorunnaarsinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat**
Aningaasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisumit saqqummiunneqartoq

pillugu

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Hans-Peter Poulsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Jens-Frederik Nielsen, Demokraatit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Kuno Fencker, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Lars Poulsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Jens Napaattooq, Naleraq

UPA 2022-mi ulloq 24. marts 2022 siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap sunnersuut misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Inatsisissatut siunnersuut una aqutigalugu akiliisarfik Ilangaassivik pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 30, 28. november 2019-imeersoq Naalakkersuisunit atorunnaarsinniarneqarpoq. Ilangaassiviup atorunnaarsinneqarnera atuutilissaaq inatsisip saqqummiunneqarnerata aqaguani. Ilangaassiviup atorunnaarsinneqarnissaanik siunnersuut 2022-mi aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi, taamani Naalakkersuisuusunit 2021-mi ukiakkut saqqummiunneqartumi, siullemeerluni taaneqarmat ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Taamaalillutillu Akiliisarfik Ilangaassivik pillugu Inatsisartut inatsisaata atorunnaarsinneratigut aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip ilaata pineqartup inatsisissatut siunnersuutikkut matumuunakkut malitseqartinneqarnissaa Naalakkersuisut kissaatigaat.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siunnersuut partiinit amerlanerussuteqartunit tapersorsorneqarpoq. Siullermeerinninnermi qulequttat oqallisigineqartut pingaarnerit makkuupput:

- Pisortanut akiligassatigut kinguaattoorutit amerlassusiat
- Pisortanut akiligassatigut kinguaattoorutinik akiliisitsiniartarnermi aaqqiissutaasinnaasut allat
- Akiitsut amerliartuinnarnissaasa pinaveersaartinnissaa
- Aaqqiissutissat allat qanoq allaffissornartiginerat

Qulequttat taakku pisariaqarneratut annertutigisumik imm. 4-mi ataatsimiititaliamit sammineqassapput.

3. Tusarniaanermut akissutit

Tusarniaanermut akissutit inatsisassatut siunnersuummut ilanngunneqarsimapput, tamannalu Inatsisartut Siulittaasoqarfiata ilusiliinissamut piumasaqaataanut naapertuuppoq. Ataatsimiititaliaq siunnersuutigineqartunut annertunerusumik oqaaseqaatissaqanngilaq.

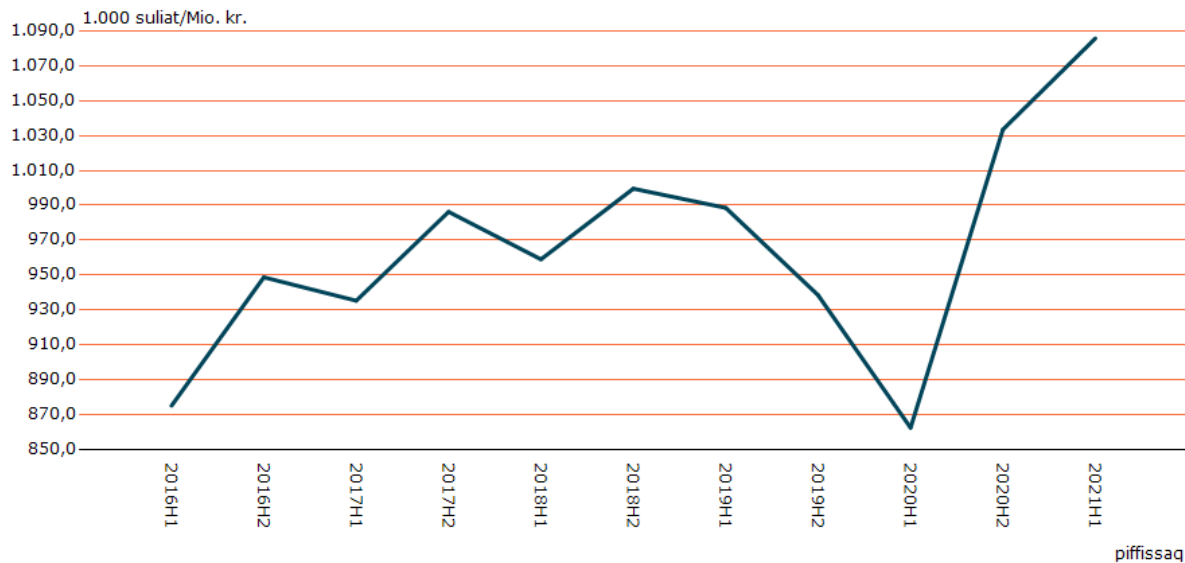
4. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Qulequttat ulloq 24. marts siullermeerinninnermi oqallisigineqartut ataatsimiititaliap matuma kinguliani sammivai. Pisortanut akiligassatigt kinguaattoorutinik akiliisitsiniartarnermi ajornartorsiuteqarfiit marluummata ataatsimiititaliamit aallarniutigalugu oqaatigineqassaaq. Siulleq tassaavoq akiliisinnaassuseqarneq, tassa pisortanut aningaasartuutigisat **akilerneqarsinnaanersut**. Inuit suliffeqarfiillu akiliisinnaassuseqanngissinnaanerarlalinnik pissuteqarsinnaasoq ataatsimiititaliap ilisimavaa. Inatsisissatulli siunnersuut ajornartorsiutillu tassannga pisut isumaliutissiisummi matumani isummerfigineqassapput. Taamaattumillu akiliinissamut piumassuseqarnerpiaq ataatsimiititaliamit qitiutillugu sammineqassaaq, tassa innuttaasoq/suliffeqarfik pisortanut aningaasartuutimik **akileerusunnersoq**, taassumalu ataaniipput akiliisitsiniartarnermi periutsit.

4.1. Pisortanut akiligassatigut kinguaattoorutit ineriartornerat

Pisortanut akiligassatigut kinguaattoorutit ineriartornerat siullermeerinninnermi oqallisigineqarpoq. Pisortanut akiligassatigut kinguaattoorutit ineriartornerat takussutissiami matuma kingulianiittumi takutinneqarpoq. Pisortanut akiligassatigut kinguaattoorutit assigiinngitsut tamarmiusut ilanngunneqarsimapput.

Pisortanut akiitsullit allattorsimaffiat, tunngavigalugu akiitsut suuneri kingorna piffissaq. Pisortanut akiitsup annertussusia, Akiitsut tamakkerlugit.

Takussutissiaq 1: Pisortanut akiligassatigut kinguaattoorutinut nalunaarsuiffik suussusii piffissaalu malillugit¹ Kilde: Pissarsiffik: Naatsorsueqqissaartarfik.

Pisortanut akiligassatigut kinguaattoorutit piffissami 2016-2021-mi 870 mio. kr.-it missaannit 1,1 mia. kr.-it missaannut amerleriarsimasut takussutissiami siuliani allassimasumi takuneqarsinnaavoq. Kisitsisini taaneqartuni marlunni ilanngaattissat ilanngaatigineqareerput. Taamatuttaaq 2021-2022-mi suliassat amerlassusiat taakkunani akiligassatigut kinguaattoorutit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup 2021-mi ukiumoortumik nalunaarutaani naatsorsorneqarsimapput. Akiliisitsiniartarnermili IT-mullu atortorissaarut nutaaq pissutigalugu ukiunut siusinnerusunut sanillersuussinissaq ajornakusoorsinnaavoq. Akiligassatigut kinguaattoorutit februar 2021-mi 1,32 mia. kr.-init februar 2022-mi 1,35 mia. kr.-inut amerleriarsimasut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup ukiumoortumik nalunaarummuni paasissutissiissutigaa. 1. januar 2022-mi Kalaallit Nunaat 56.562-inik innuttaqarpoq (Naatsorsueqqissaartarfik naapertorlugu). Taamaallunilu Kalaallit Nunaanni inuit normullit tamarmik immikkut 23.867 koruuninik akiligassatigut kinguaattooruteqarnerannik tamanna naleqarpoq. Akiligassatigulli kinguaattoorutit ilaat

¹ Takussutissiamut Naatsorsueqqissaartarfik ima oqaasertaliivoq: 2017H2

2017-imi ukiup affaata aappaani A-nit akileraarutitigut annaasaqaataasunut immikkoortinneqartut 190 mio. kruuniupput

2020H2

2020-imi ukiup affaata aappaani A-nit akileraarutitigut annaasaqaataasunut immikkoortinneqartut 340 mio. kruuniupput

2021H1

Aningaasaqarnermi aqutsinerme periutsip allangornera kukkunersuinerlu pissutaallutik 2021-mi ukiup affaani siullermi akiligassat ineriartornerat piffissanut allanut imaalliallaanarluni sanillunneqarsinnaangillat.

aamma suliffeqarfimmeersuummata ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq².

Meeqqanut akilersuutitut akiligassatigut kinguaattoorutit siullermeerinninnermi immikkut taaneqarput. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik naapertorlugu ukioq manna suliassat 84.211-upput katillugit akiligassatigut 418,1 mio. kr.-inik kinguaattooruteqarfiusut. Tassa 2021-mut sanilliullugu akiligassatigut kinguaattoorutit 1,32 %-imik qaffariarsimallutik.

4.2. Pisortanut akiligassatigut kinguaattoorutininik akiliisitsiniartarnermi aaqqiissutaasinnaasut allat:

Innuttaasooq suliffeqarfilluunniit akiligassatigut kinguaattoorutiminut akiliisinaassuseqaruni akiliisariaqartoq siullermeerinninnermi nalinginnaasumik isumaqatigiissutigineqarpoq. Innuttaasulli suliffeqarfiillu akiliinissamut piumassuseqanngitsut akiligassanut kinguaattoorutiminnik akiliinissaannik siuarsaanissamut ilanngaassivik sakkugissallugu eqqortuunersoq isumaqatigiinngitsuutigineqarpoq. Taamaattumillu aaqqiissutaasinnaasut allat matuma kinguliani ataatsimiititaliamit naatumik taakkartorneqassapput.

Suliniutissat assigiinngitsut, soorlu meeqqanut akilersuutit pillugit maleruagassanik allannortitsinerit aammalu pisortanit ikiorsiissutit suliffissarsiortunullu ikiorsiissutit pillugit maleruagassanik allannortitsinerit, ingerlanneqassasut inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini allassimavoq. Tamanna Aningaasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisup saqqummiussissummini erseqqissumik aamma taava.

Naalackersuisut inatsisissatut siunnersuutaat UPA2022/23 aammalu UPA2022/24 naapertorlugit pisortanit ikiorsiissutit aammalu suliffissarsiortunut ikiorsiissutit pillugit maleruagassanik allannortitsinikkut akiligassatigut kinguaattoorutininik akiliisitsiniartarneq imaangimmat pitsanngussasoq, immaqali akiliisinnaanerup pitsanngoriarneranik, taamaalillunilu akiligassatigut kinguaattoortoqartannginnissaanik nassataqarsinnaasooq Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Ikiorsiissutilli pisortaninngaanneersuupput, taamaalillunilu aningaasat pisortat kontoanit pisortat kontoanut allamut nuunneqaannartussaallutik. Naalackersuisut inatsisissatut siunnersuutaata ilaa pisortanit ikiorsiissutit pillugit maleruagassanut tunngasoq (UPA2022/24) innuttaasunik siunnersuinissamut, tassungalugu ilanngullugu akiitsut pillugit siunnersuinissamut, kommunit pisussaaffeqarnerannut aamma tunngavoq. Illua tungaatigulli innuttaasut siunnersuinnermut tassunga peqataanissaminnut pisussaaffeqarput. Kiisalu inatsisissatut siunnersuutit ilaa qitiusooq tassaavoq pisortanit ikiorsiissutit ikiorsiissutit annertussusilerikkatut tunniunneqartalernissaat, tamatumani innuttaasup inigisamini aningaasaqarnermut tunngasut, tassungalugu ilanngullugu akiligassanik akiliinissaq, nammineq isumagilissavai. Akiligassat taakku aaqqiissuussineq maanna atuuttoq naapertorlugu ikiorsiissutit tunniunneqannginneranni kommunimit akilernerqartarput. Tamanna kommunit siunnersuinnermik pitsaassuseqarluartumik ingerlatsinngippata akiligassatigut kinguaattoorutit

² Akiligassatigut kinguaattoorutit pillugit takussutissiaq sukumiinerusooq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup ukiumoortumik nalunaarutaani Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup nittartagaatigut takuneqarsinnaavoq.

amerleriernerannut peqataaqataasinnaavovq. Tassunga atatillugu inatsisissatut siunnersuutit UPA2022/23 aamma UPA2022/24 akuerineqassappata kommunit innuttaasunut siunnersuinerata ineriartornera Naalackersuisunit ingerlaavartumik malinnaavigineqassasoq Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq.

4.3. Akiitsut amerliartuinnarnissaasa pinaveersaartinnissaa

"Akiitsut akiitsunillu akilersuineq pillugit nassuiaat" taamani Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalackersuisoqarfiusumit suliarineqartoq 2017-imi Naalackersuisunit saqqummiunneqarpoq. Akiligassatigut kinguaattoorutinik akiliisitsiniartarnermi ajornartorsiummut aaqqiissutissaq ataasiinnaangitsoq, sakkussalli assigiinngitsut arlallit atorneqartariaqartut tassani nassuiaatigineqarpoq. Pisortanut akiligassatigut kinguaattoorutinik akiliisitsiniartarnermut kiisalu innuttaasut akiliisinnaassuseqarnerannut siuarsaanissamut aaqqiissutissatut periarfissat arlallit nassuiaammi tikinneqarput. Aaqqiissutaasinnaasut Naalackersuisoqarfinnut assigiinngitsunut agguataarsimapput, tamatumani isumaginninnikkut, ilinniartitaanikkut, ineqarnikkut il.il. suliniutissat ilaalutik. Naak nalunaarut ukiunik tallimanik pisoqaassuseqaraluartoq kaammattuutit arlallit nunatta aningaasaqarneranut suli soqutiginaateqartutut ataatsimiititaliamit isigineqarput.

Pisortanut kinguaattoorutit qaffakkaluttuinnarneri, kinguaattoorutit annertussusii suliallu amerlassusii eqqarsaatigalugit, ataatsimiititaliamit assut ernumanartutut isigineqarput. Taamaattumik kinguaattoorutinut akiliisitsiniarnissamut aaqqiissutissanik nutaanik nassaarniartoqarnissaanik Naalackersuisut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput. Taamaattumillu nassuiaatip 2017-imeersup siunnessami nutarterneqarnissaanik suliniutillu assigiinngitsut, akiliisinnaassuseqannginnermut aamma tunngassutillit, isumaliutiginissaannik Naalackersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput.

5. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuutip piviusunnngortinneqarnerani aningaasatigut kingunerisassat inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allaaserineqarput. Ilangaassivik pillugu inatsisip atorunnaarsinneqarnera namminerimi aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kinguneqassanngitsoq tassani allassimavoq. Sanaartugassanut aningaasaliissutit 3 mio. kr.-it (konto pingarneq 82.24.01) atorneqassanngitsut inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allaassimavoq. Sanaartukkanulli takussutissiaq naapertorlugu aningaasaliissutinit 3,3 mio. kr.-it sinneruttut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq (suliassaq normu 900226). Aningaasaliissutinit taakkunannga 0,2 mio. kr.-it atorneqarsimassasut ataatsimiititaliamit ilimagineqarpoq, taamaalillunilu sinnerullutik 3,1 mio. kr.

Tamatuma saniatigut ingerlatsinerimut aningaasartuutissat ukiumut 5 mio. kr.-iusussatut missingerneqartut aammalu ineriartortitsinerimut atuutsitsilernissamullu tigusisinnaatitaanissamut 26 mio. kr.-it immikkoortinneqartut Naalackersuisut allapput.

Aningaasartuutilli taakku 2022-mi aningaasanut inatsimmut ilanngunneqanngillat, aningaasanummi inatsisissatut siunnersuutip saqqummiunneqarneranili siunnersuutigineqarmat Ilangaassivik atuutsinneqalissanngitsaq. Taamatuttaaq Ilangaassivik ukiumut 30 mio. kr.-it missaannik isertitaqaataasartussaagaluartoq Naalackersuisut saqqummiussissummini allapput, taakkuli 2022-mi aningaasanut inatsimmut ilanngullugit missingersuutigineqarsimannngillat. Akiligassatigut kinguaattoorutit taakku periutsit allat aqutigalugit, tassungalu ilanngulluu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup akiliisitsiniartarnermut immikkoortortaa aqutigalugu, akilersinniarneqarsinnaassasut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamit soorunami neriuutigineqarpoq.

Tungavissat pigineqartut tungavigalugit Naalackersuisut naliliinerannit allaanerusumik naliliinissamut ataatsimiititaliaq tungavissaqanngilaq. Taamaalillunilu apeqqut taanna Naalackersuisunit sukumiisumik misissorneqarsimasoq aammalu aningaasatigut allanik kinguneqassanngitsaq Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamit tutsuigineqarpoq. Siunnersuut naatsorsuutigineqanngikkaluamik pisortat karsiisa aningaasartuuteqarnerunerannik nassataqassagaluarput aningaasartuutit taakku aningaasaliissutaareersut iluini akilerneqartussaassapput.

6. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumumeersut, Inuit Ataqatigiinneersut aammalu Naleqqameersut siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa inassutigaat.

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Demokraatineersut siunnersuutip itigartitsissutigineqarnissaa inassutigaat.

Inassuteqaammut atatillugu Demokraatit ima ikinnerussuteqarlutik oqaaseqaateqarput:

" Ilangaassivik eqqunneratigut pisortat aningaasaqarnerannut ukiumut 30 million koruuninik pitsanngoriaateqassaaq. Taassumap avataatigut Ilangaassivik eqqunneratigut innuttaasut akiitsullit, akiitsuisa alliertunnginnissaanik ikiorneqassapput.

Allatut oqaatigalugu, siunnersuut uumap akuerinerasigut nunatta karsia aningaasaatikinnerulissaaq taamatuttaarlu innuttaasut akiitsunik aqunneqarsinnaarpiannngitsumik pillit amerliartulissallutik. Inuttaasunullu taakkununga isumakuluutinik inissisimanerillu iluarpallaanngitsunut kinguneqartitseratarsinnaalluni.

Siunnersuut una akuerinerasigut innuttaasut pisortanut akiitsuisa alliertornissaanut Inatsisartut kinguneqartitseqataassapput. Demokraatit tamanna tapersersornaviannngilaat.

Taamaattumik siunnersuut itigartinneqarnissaa innersuussutigineqarpoq."

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Hans Peter Poulsen
Siulittaasoq

Jens-Frederik Nielsen
Siulittaasup tullia

Agathe Fontain

Hans Aronsen

Kuno Fencker

Lars Poulsen

Jens Napaattoq